

NORSK LOVTIDEND

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 39

Utgitt 12 oktober

1938

Skrivelse fra Landbruksdepartementet.

30 sept.

Med hjemmel av § 44 i lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 og kongelig resolusjon av 25 september 1931 bestemmes herved at ærfugl skal være fredet det hele år på øiene Kirkelandet, Innlandet, Skorpa og Nordlandet samt omliggende holmer og skjær som ligger innenfor Kristiansunds bygrense.

Denne bestemmelse, som trer i kraft straks, gjelder inntil videre, men ikke lenger enn til utgangen av året 1940.

Overtredelse av bestemmelsen er belagt med straff.

Skrivelse fra Socialdepartementet.

3 oktbr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 beslutning av Asker herredstyre, Akershus fylke, i møte 3 mars d. å. om ny vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder.

Vedtekten gjelder inntil videre fra og med 7 november d. å. fra hvilken dag den eldre vedtekts bestemmelser opphører å gjelde.

Vedtekten lyder så:

§ 1.

- A. Utsalgssteder for varer skal med de nedenstående undtagelser, på hverdager holdes lukket fra kl. 17,30 til kl. 8,30. På lørdager samt dagen før Skjærtorsdag, dagen før Kristi Himmelfartsdag, dagen før Bededag og på 16 mai lukkes kl. 17.

Påske-, pinse-, jul- og nyttårsaften lukkes kl. 15. 1 mai og 17 mai holdes helt lukket.

- B. På søn- og helligdager holdes helt lukket.

§ 2.

- A. Utsalgssteder hvor der selges frembringelser av have- og jordbruk i naturlig tilstand, ville bær og blomster, egg, melk, fløte, baker- og konditorvarer, sjokolade, drops, tillaget mat, mineralvann og øl (i den utstrekning salget av denne vare for øvrig er tillatt i lovgiv-

3 oktbr. ningen), tobakksvarer og artikler for tobakksrøking, aviser, tidsskrifter, post- og prospektkort skal med de nedennevnte undtagelser på hverdager holdes lukket fra kl. 20 til kl. 8.

Påske-, pinse- jul- og nyttårsaften lukkes kl. 15.

B. På søn- og helligdager kan der holdes åpent fra kl. 8 til kl. 10 og fra kl. 13 til kl. 20. Faller jul- og nyttårsaften på en søndag kan der kun holdes åpent fra kl. 8 til kl. 10 og fra kl. 13 til kl. 15.

§ 3. I lukningstiden må kunder ikke slippes inn. Det er dog tillatt efter lukningstid å ekspedere kunder som er kommet inn før lukningstid.

§ 4. Bensinstasjoner samt utsalgssteder som kun forhandler aviser og tidsskrifter er undtatt fra bestemmelsene i denne vedtekt.

§ 5. På de siste 8 hverdager før julaften finner denne vedtekt ikke anvendelse.

§ 6. Utsalgssteder hvor der selges varer for hvilke der foran er fastsatt forskjellige lukningstider, må rette sig efter lukningstiden for de varer som rammes av den strengeste lukningsbestemmelse. Likeså må den strengeste bestemmelse gjelde når to dager for hvilke der er fastsatt forskjellige lukningstider faller på hverandre.

§ 7. Overtredelse av denne vedtekt straffes efter loven. Jfr. straffelovens § 339, 2.

3 oktbr. **Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.**

I medhold av lov om motorvogner av 20 februar 1926, § 21, II første ledd, jfr. lov av 6 juni 1930 og 2 juni 1933, fastsettes for Bodin herred, Nordland fylke, som gjeldende inntil videre følgende innskrenkende bestemmelser for erhvervsmessig motorvognkjøring på de offentlige veier:

På de offentlige veier innen Bodin herred må erhvervsmessig person- og godsbefordring uten rute med motorvogn ikke foretas av andre enn dem som får tillatelse dertil av politimesteren.

De nærmere bestemmelser og regler bl. a. angående antallet av sådanne tillatelser, takster for befordringen, største passasjertall, avgift for særskilt registrering, kontroll m. v. kan fastsettes av formannskapet efter forslag av politimesteren. Takstene skal derhos forelegges fylkesveistyret til godkjennelse for de strekningers vedkommende hvor det er gitt tillatelse til bilrutedrift.

Undtatt fra foranstående bestemmelser er befordring fra sted utenfor herredets grenser til eller gjennom herredet,

samt kjøring med utenbygds vogn til Bodin herred og til- 3 oktbr.
bake med de samme personer.

Videre er undtatt befordring av offentlige tjenestemenn, læger, dyrlæger, jordmødre, syke som trenger hurtig hjelp samt veivesenets transporter.

Når traikkforholdene bevirker at de med bevilling utstyrte vogner blir utilstrekkelige i antall kan dispensasjon for enkelt gang fra foranstående bestemmelser gis av lensmannen.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Samtidig opheves de ved departementets skrivelse av 2 mai 1931 fastsatte bestemmelser for skyssing med motorvogn innen Bodin herred.

Skriv frå Arbeidsdepartementet.

5 oktbr.

I medhald av § 3 i bygningslovi frå 22 februar 1924 vert hermed stadfest som gjeldande inntil vidare vedtekt for Øystese til § 66 i den nemnde lovi, vedteki av Kvam heradstyre, Hordaland fylke, i møte 27 september 1938.

Vedteki lyder so:

Der det er open byggjemåte kann bygningsrådet gjeva løyve til at bygningen vert trekt lenger inn på tomte enn byggjelina fyreskriv.

Skriv frå Arbeidsdepartementet.

6 oktbr.

I medhald av § 27 i bygningslovi frå 22 februar 1924 vert hermed stadfest reguleringsplan for Jondalsøyri slik planen er vedteken av Jondal heradstyre, Hordaland fylke, 23 april 1938.

I medhald av § 3 i den nemnde lovi vert likeeins stadfest solydande vedtekt for Jondalsøyri, vedteki av heradstyret i same møte.

Vedteki lyder so:

Bygningane skal setjast upp på tomte soleis som avsett på reguleringskartet. Bygningsrådet kan gjera undantak frå dette når bygningane dermed ikkje kjem utanfor byggjelina eller nermare nabogrensa enn fastsett i bygningslovi. Naust av tre kann setjast upp inntil nabogrense utan brandvegg når grunnviddi av dei samanbygde naust ikkje vert meir enn 250 rutemeter.

Kongelig resolusjon.

7 oktbr.

I. I henhold til §§ 11 og 4 i sundhetsloven av 16 mai 1860 med senere forandringer og § 3 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900 gis stafesting på vedtak av Tune herredstyre, Østfold fylke, i møter 24 juli 1937 og 9 juli 1938

7 oktbr. om nye almindelige helseforskrifter, epidemiforskrifter og forskrift om meldeplikt når tuberkuløse syke skifter bopel, dog med et par endringer i §§ 92 og 94.

II. De almindelige helseforskrifter og tuberkuloseforskriften som nu gjelder for herredet, stadfestet ved kongelig resolusjon av 27 september 1912, opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

Forskriftene lyder så:

Om tilsynet.

§ 1. Tune herred skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt helserådets medlemmer.

§ 2. Tilsynsmennene har hver i sin krets plikt til å påse helseforskriftene gjennomført og overholdt.

§ 3. Tilsynsmennene velges i første helserådsmøte efter at nyvalgt herredstyre har begynt sitt virke og fungerer til neste valg.

Om bolig og boligforhold.

(For bygningskommunen henvises om opførelse av bygninger til den almindelige bygningslov og de særlige bygningsvedtekter.)

§ 4. Ved nyopførelser, hovedreparasjoner eller flytning av bygninger, som er bestemt til varig oppholdssted for mennesker, skal den som bygger sende skriftlig melding herom til helserådet enten direkte eller gjennom nærmeste kretstilsynsmann minst 1 — en — måned før arbeidet påbegynnes. Tilsynsmannen plikter i alle tilfelle selv innen sin krets å påse herredets bygnings- og sundhetsforskrifter overholdt og å melde overtredelser til helserådets ordfører.

§ 5. Under bygging skal følgende påses: Grunnen skal være tørrlendt eller godt avgrøftet, og hvor det er påkrevd av hensyn til naboeiendom skal kloakk-forholdene være fullt ordnet og godkjent av helserådet før nybygget påbegynnes. Der må likeledes være lett adgang til godt og rikelig drikkevann.

§ 6. Huset skal ligge således til, at mest mulig sol kommer inn i daglig- og soveværelsene, og bygningen må ikke ta bort sollyset for andre beboelseshus.

§ 7. Ethvert beboelseshus skal ha en grunnmur av minst 30 cm's høide over jordsmonnet. Hvor kjeller ikke bygges, skal avstanden mellom 1 etasjes gulv og jordoverflaten være minst 60 cm.

Grunnmuren skal være av gråsten, betong eller lignende av helserådet godkjent materiale, være tett, og hvor der ikke

er kjeller skal den være forsynt med minst to trekkhull, 7 oktbr. hvert minst 150 kvadratcentimeter stort. Disse skal være dekket med smågitret rist.

Over grunnmuren skal legges isolasjonsbelegg.

§ 8. Ethvert kjellerrum skal være forsynt med minst ett vindu, hvorigjennem der kan luftes. Kjellerrum må ikke uten helserådets samtykke benyttes til beboelse. Kjellere skal være tørre, rene og luftige. De kan, dersom der stadig står vann i kjelleren, av helserådet påbys drenert.

§ 9. For kjellere, som benyttes til beboelse, handel eller verksted, skal følgende bestemmelser gjelde:

Grunnen under sådan kjeller skal være drenert og fylt med minst 20 cm høit lag av finslått kult. Kjellerens gulv skal være dobbelt, forsynt med god isolasjonspapp og ligge minst en halv meter over høieste grunnvannstand. Det underste gulv skal være av asfalt, cement eller lignende vanntett materiale. Det øverste gulv skal være et minst 3 cm tykt, godt sammenpløiet tregulv. Minste høide mellom begge gulv 5 cm. Rummet skal kunne opvarmes og må være ventilert på tilfredsstillende måte.

§ 10. Beboelseskjeller skal være minst 2,50 meter høi fra gulv til tak. Jordsmonnet utenfor må ingen steder stå mere enn 1,25 meter høiere enn kjellerens gulv, og kjellerens vegger skal være skilt fra jorden ved en 50 cm bred luft- og lysgrav som skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjeller-gulvet, og den skal være godt drenert. Kjelleren skal ha minst ett vindu, som kan åpnes, og vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ — en tiendedel — av gulvflaten og minst $\frac{2}{3}$ av lysåpningen skal være over jordoverflatens nivå. Dette vindu må ikke vende ut mot innelukket gårdsrum, og dets avstand fra nærmeste bebyggelse utenfor skal minst være 10 m.

§ 11. I beboelseshus skal gulvene være tette og dobbelte. Den benyttede gulvfyll skal være ren og uantendelig. Fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld tillates ikke brukt. Heller ikke sagflis, men lere.

§ 12. Vanlige beboelsesrum skal være minst 2,50 meter høie fra gulv til tak. I rum med skråtak skal en så stor del av rummet, som svarer til halvdelen av gulvflaten, være minst 2,50 meter høi, i enebolig og småhus 2,35 meter. I enkelte rum, som innredes fra nytt av i eldre bygninger, kan høiden med helserådets samtykke innskrenkes til 2,2 meter og for værelser med skråtak til minimums høide 1,25 m.

§ 13. Alle beboelsesrum skal være forsynt med minst ett vindu, som kan åpnes. I alle beboelsesrum, hvor vindu til å åpne ikke finnes, skal minst ett sådant vindu anbringes, senest ett år efterat disse forskrifter er stadfestet. Er der

7 oktbr. flere vinduer skal minst halvparten være til å åpne. Den samlede vindusflate skal utgjøre minst $\frac{1}{10}$ av rummets gulvflate.

§ 14. Kokeovn må ikke brukes i værelse eller kjøkken med mindre der er sørget for god og sikker ventilasjon, så røk og damp undgås.

§ 15. Tjenere skal skaffes godt ventilerte, tette og varme soverum, særskilt for mannlige og kvinnelige tjenere. Soverommene må være utstyrt med vaskestell. Midlertidig losjihuus for tilfeldige arbeidere (anleggsarbeidere) skal anmeldes til helserådet eller til nærmeste tilsynsmann og må være godkjent av rådet. Der må ikke være større belegg enn at der blir 10 kubikkmeter luft pr. mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr, og der skal være eget rum til tørk av klær. Rummene skal daglig rengjøres.

§ 16. Husdyr, undtagen hund og katt, må ikke anbringes i eller under beboelsesrum, eller i rum som har tak eller vegg felles med beboelsesrum eller opbevaringssted for matvarer, og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne skje tilsig til noe sådant rum, eller til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk, eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler og heller ikke til vannet ved de vanlige badeplasser. I tettere bebyggelse kan helserådet fastsette spesielle forholdsregler for eller ganske forby husdyrhold, hvis dermed følger sanitære ulemper. Anlegg av hundegårder (kennel), revegårder og lignende i tettere bebyggelse er forbudt.

§ 17. Helserådet kan forby tatt i bruk eller påby utflytning fra bolig eller rum, som efter helserådets skjønn på grunn av utetthet, fuktighet, mangel på lys eller luft, urenslighet, overfylning av beboere eller på annen måte kan ansees sundhetsskadelig, inntil de påpekte mangler er utbedret. Intet skolelokale eller annet forsamlingslokale må tas i bruk, før det er godkjent av helserådet.

Om renhold m. v. i forsamlingslokaler, skoler og kirker henvises til de ved kongelige resolusjoner for det hele land utferdige forskrifter, trykt som plakater til opslag (for samlingslokaler ved kongelig resolusjon av 25 april 1913, for skoler ved kongelig resolusjon av 20 november 1931 (kongelig resolusjon av 16 september 1932) og for kirker ved kongelig resolusjon av 21 september 1934).

Om utvendige rum, gårdsrum, søppel, gjødsel og veier.

Om innredning og tømning av priveter, om innredning av vannklosetter, om opbevaring og bortbringelse av søppel

og avfallsstoffer og om innredning og tømning av stall, fjøs, 7 oktbr. grisehus og lignende gjelder for bygningskommunen de forskrifter som er utarbeidet av helseråd og bygningsråd i for- ening i henhold til bygningslovens §§ 109, 110 og 112.

§ 18. Enhver huseier i tettbebygget strøk har til alle årstider å holde sine private adkomstveier, innkjørsler og fortau utenfor sin eiendom rene. Under sommervarme med støv på gaten skal denne sprøytes over med vann. Tørt gatesop må dynkes med vann før det feies bort. Husets bakside og gårds plass skal likeledes holdes rene, fri for stank og ryddige, og de må ikke i lengere tid tjene som oplagsplass for kasser eller annet pakningsmateriale. Fordypninger på gårds plassen må utfylles, så der ikke samles vann eller sølepytter.

§ 19. I beboelseshus skal hver leilighet ha særskilt pri- vet med privetbinge. Der skal minst være ett privet til hver tiende beboer av huset. For større bygninger, fabrikker og lignende hvor mange folk bor eller ferdes, og likeså ved kirker, skoler og forsamlingshus skal der være privet og pissoar i den utstrekning som helserådet til enhver tid finner påkrevd og alltid særskilt for de to kjønn. I våningshus må privet ikke innredes uten etter helserådets særlige tillatelse. Privetet må ligge minst 10 meter fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller felles privat vei. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til noen av de nevnte steder, eller til opkomme, brønn, bekk eller andre steder, hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, heller ikke til vann som brukes i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke til vannet ved de vanlige bade- plasser.

Privetbinger skal være innklædd og påfylles strømidler så ofte og i sådan utstrekning, at ekskrementene stadig hol- des tildekket. Bingene skal tømmes minst to ganger årlig, og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det.

Med helserådets samtykke kan privet innrettes i egen bygning eller i annen husbygning i kortere avstand enn 10 meter fra våningshus, matbod, veier, eller inne i våningshus, hvis der innrettes frostfritt vannklosett eller klosettinnret- ning med flyttbare beholdere. Følgende skal da iakttas: Der må ikke komme stank fra privetet til beboelsesrum, kjøkken, eller rum hvor matvarer opbevares. Privetet skal ha tette vegger og dør, som kan holdes ordentlig igjenlukket. Det skal ha vindu, som kan åpnes til fri luft, og være forsynt med luftpipe av minst 24 kvadratcentimeters tverrsnitt. Setet skal være forsynt med tilhengslet lokk. Anvendes flyttbare

7 oktbr. beholdere skal de stå i kasse på tett underlag. De skal jevnlig påføres et strømiddel i så stor mengde, at ekskrementene dekkjes. Beholderne skal tømmes før de blir $\frac{3}{4}$ fulle, eller oftere hvis helserådet av sanitære grunner forlanger det. Ved hver tømning skal beholderne ordentlig rengjøres. Priveter skal alltid holdes tilbørlig rene. Med hensyn til pissoarerer skal disse være undergitt de samme bestemmelser som priveter.

Finner helserådet at privet forårsaker sanitære misligheter, kan det påby at disse rettes.

§ 20. Vannklosetter må anlegges så de er frostfri. De må være godt ventilert, og utløpet må passere septiktank, og den må utmunne i kloakk, sjø eller elv.

§ 21. Stall, fjøs, hønse- og grisehus, samt opbevaringssteder for gjødsel og avfall, må være fjernet minst 10 meter fra våningshus, matbod og offentlig vei, likesom stank, tilsig eller annen urenslighet ikke må forulempe noen.

§ 22. Intet avfall av noe slags må kastes utenfor husene eller i åpne kloakker eller grøfter, men det skal enten brennes, samles i tette, med hengslet lokk forsynte beholdere, legges i kompost eller bortbringes til sted, som dertil må være anvist av helserådet. Spesielt innrettede beholdere kan av helserådet påbys brukt i tettere bebyggede deler av herredet. De skal tømmes og rengjøres før de blir fulle, og så ofte at stank undgås, og dessuten når helserådet av sanitære grunner finner det nødvendig. Komposter eller andre oplag av avfall eller gjødningsstoff må ikke legges nærmere allfarvei, beboelseshus eller matbod enn 10 meter. De skal alltid holdes godt tildekket med jord, og de skal anlegges således, at derfra ikke skjer tilsig til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk, eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke til vannet ved de vanlige badeplasser. Vaskevann og skyllevann og lignende må ikke slås like utenfor husdøren eller i dennes eller våningshus's eller matbods nærhet, men i godt tildekkede synkebrønner eller synkegrøfter, som ikke må ligge nærmere våningshus, matbod eller allfarvei enn 10 meter, og således at der ikke skjer tilsig til ovennevnte steder, eller til sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk, eller vann til bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke til nabos eiendom uten dennes tillatelse. Synkebrønner og synkegrøfter skal rengjøres og spyles så ofte det viser sig nødvendig. Kloakkvann skal ledes til stor synkebrønn,

synkegrøft, til steinur eller beleilig bakkeskråning under hen- **7 oktbr.**
syntagen som ovenfor nevnt. Enhver vask hvori tømmes
skyllevann skal være forsynt med fast rist og vannlås.

Kloakker.

(Jfr. for bygningskommunen også den almindelige byg-
ningslov.)

§ 23. Eier av våningshus er pliktig til å anlegge kloakk på den måte som helserådet bestemmer, når det efter helse-
rådets skjønn av sanitære grunner ansees påkrevd og kan
gjøres uten uforholdsmessige omkostninger for eieren. Klo-
akken må være forsvarlig utført, ha innretning til å opta
overvann og spillvann, ventileres og være frostfri, og må
lett kunne holdes iorden og renses så stank og annen ulempe
til enhver tid undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i
åpne grøfter, rennestener eller annet sted på innmark stank
eller ulempe, kan helserådet pålegge rette vedkommende å
endre forholdet, og i tilfelle forby bruk av kloakken inntil
manglene er avhjulpet.

§ 24. Kloakkstikkere skal være av jernrør, glasserte ler-
rør eller annet av helserådet godkjent materiale. De skal
være tette i sammenføiningene og holdes i forsvarlig stand.
Rensning av kloakker og kummer må skje til de tider og på
den måte at det blir til minst mulig ulempe. Rensning må
skje så ofte, at avløpet ikke stanser op, eller det blir stank
til ulempe for omkringboende. Det optatte bunnfal må straks
føres bort. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikk
eller annet anlegg og annen bedrift må bare ledes gjennom
lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent
måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk
direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke.
Ved nybygning er eieren forpliktet til å sørge for, at tomten
ordentlig dreneres, og at der anlegges lukket avløp i kloakk-
ledning når det er nødvendig av sanitære grunner og anlegget
ikke medfører uforholdsmessige omkostninger.

§ 25. Hvor der er anlagt kloakk skal hver beboelseslei-
lighet ha minst en vask, forsynt med vannlås eller annen
av helserådet godkjent innretning, som hindrer kloakkgass
fra å trenge ut. De offentlige kloakker renses og spyles i den
utstrekning som helserådet finner nødvendig.

§ 26. Tilfredsstiller eldre kloakkanlegg ikke de op-
stilte fordringer, kan helserådet påby dem omlagt i den ut-
strekning det er nødvendig for å forebygge sanitære mis-
ligheter.

7 oktbr.

Drikkevann m. v.

§ 27. Transport av avfall eller gjødsel på offentlig eller almindelig benyttet vei skal foregå på en slik måte at intet av betydning spilles. I tettere bebygget strøk, og på jorder som har helling til brønn eller annet sted hvorfra tas drikkevann til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk, eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, skal gjødsel og avfall enten straks nedmuldes eller dekket med jord. Gjødsel eller avfall må ikke oplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted hvorfra vann tas til bruk som før nevnt, enn 10 meter.

§ 28. Brønn, bekk eller annet vann, hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk, eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder næringsmidler eller nydelsesmidler, må ikke forurennes på noen som helst måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt fra sted som ligger privet, urinsted eller gjødseleoplager nærmere enn 10 meter, eller som har tilsig derfra.

§ 29. Renvannsbrønner skal på hensiktsmessig måte beskyttes mot overvann. Brønnen må være forsynt med et ytre vannnett lag av $\frac{1}{4}$ meters tykkelse, minst 30 cm over jordsmonnet og av minst 2 meters dybde. De skal renses så ofte som helserådet av sanitære grunner krever det. Renvannsbrønner som ikke er større enn 2 meter på hver kant skal være steinsatt eller på annen måte klædd på sidene, overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

§ 30. Cisterner for regnvann til bruk som foran nevnt skal beskyttes mot tilsig fra jordoverflaten i omkretsen, de skal være overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

§ 31. Eier av leiegård, arbeiderbolig, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig til å sørge for tilstrekkelig og rent drikkevann.

§ 32. Helserådet kan til enhver tid forby drikkevann benyttet, hvis det finner vannet uhygienisk til bruk. Ved offentlige vannposter, kirker, fabrikker o. s. v. er benyttelse av felles drikkekar forbudt.

Om sundhetsfarlige bedrifter.

Om ventilasjon m. v. i garasjer og i verksteder for motorvogner og om opslag av plakater henvises til de ved kongelig resolusjon av 17 april 1931 utferdigede forskrifter.

§ 33. Anlegges bedrifter som helserådet kan anta vil volde sanitære ulemper, skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som allerede er igang, skal være underkastet helserådets tilsyn. Hvis det viser sig

at noen bedrift blir drevet med større fare for den alminde- 7 oktbr.
lige sundhetstilstand, enn der nødvendig følger av dens eget
vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg, som
helserådet gir for å forebygge den sanitære fare.

Om salg av fødevarer og nydelsesmidler.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai
1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget
for det hele land; se tillegget.

§ 34. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges
eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsska-
delige nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke bruksgjen-
stander som kan være skadelige for sundheten fordi de inne-
holder giftige bestanddeler.

§ 35. Det er forbudt å selge nærings- eller nydelses-
midler, som er tilsatt noe stoff, som helserådet anser skadelig
for sundheten, eller som er skikket til å skjule at vedkom-
mende vare er bedervet. Inntil de pågjeldende mangler er
rettet kan helserådet forby, at der blir solgt eller på annen
måte overdratt nærings- og nydelsesmidler, som kommer fra
eller falholdes på steder hvor der ikke blir iaktatt den til-
børilige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbe-
varing eller forsendelse. Helserådet er i øiemed som nevnt
i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de nødven-
dige prøver. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen
overdragelse av nærings- og nydelsesmidler som er kommet
fra eller selges fra steder, hvor der blandt mennesker eller
dyr forekommer tilfelle eller finnes noen basillebærer av
farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

§ 36. Hvor det er nødvendig, kan helserådets ordfører
skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig
forelegge saken for helserådet.

§ 37. Helserådet kan beslutte, at varer som finnes ska-
delige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres
på vedkommende selgers bekostning.

§ 38. Helserådet kan forby salg av melk og fløte, kjøtt
og kjøttvarer og andre næringsmidler fra åpne boder på torv,
i portrum og på lignende steder, hvor fødevarer kan foruren-
ses av støv eller på annen måte.

Om melkens behandling.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai
1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget
for det hele land; se tillegget.

§ 39. Melk og fløte, så vel til salg som til husbruk, må
behandles med ytterste renslighet. Er de bestemt for salg,
skal de aldri opbevares i rum, som vanlig benyttes til daglig

7 oktbr. opphold for mennesker og heller ikke i soverum. Alle fat og kjørelere må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte bestemt for salg må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespannene eller disses lokk. Alle forskrifter som gjelder forhandlere av melk og melkeprodukter gjelder også enhver i herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler så vel til utsalg som til private.

§ 40. Melk må ikke utbys til salg eller leveres til meieri eller annet sted:

- 1) Når melkemengden hos avlatende kuer er under 2 liter. Heller ikke må melken selges eller leveres de første dager (i inntil 6 dager) etter kalvingen, så lenge den er råmelk, medmindre den selges under denne betegnelse.
- 2) Når den på grunn av utseende, lukt, smak, smuss, urenselig behandling eller fremmede bestanddeler adskiller sig fra det normale.
- 3) Når varen stammer fra dyr som det er grunn til å mistenke for å lide av munn- eller klovsyke, smittsom kalvekasting, miltbrand, jurbetendelse eller annen jursykdom, børbetendelse, efterbyrdens tilbakeholdelse, diarré, pyæmi, septikæmi (blodforgiftning), andre sykdommer som ledsages av feber, større væskende sår, gulsot, forgiftninger eller annen sykdom som efter helserådets skjønn kan gi melken skadelige egenskaper. Det er likeledes forbudt å anvende melk fra tuberkuløse dyr til mat for folk, medmindre den er kokt eller på annen betryggende måte varmebehandlet.
- 4) Når melken kommer fra dyr som er blitt behandlet med lægemidler som ved å gå over i melken eller på annen måte kan påvirke denne skadelig.

Optrer det på en gård, i et meieri eller i en melkeforretning eller hos personer som på en eller annen måte er kommet i berøring med melken tegn som tyder på at noen lider av smittsom sykdom, f. eks. tyfus, skarlagensfeber, smittsom hjerne-ryggmarvsbetendelse, barnelammelse, epidemisk mavesyke, difteri eller annen ondartet halssykdom, skal melkeleveransen straks opphøre, inntil helserådet har truffet de foranstaltninger som anses nødvendige for å hindre overførelse av smitte. Det samme gjelder når det konstateres at noen av de i dette ledd omhandlede personer viser sig å være basillebærere. Melkeleveransen kan ikke optas igjen før helserådet har gitt sin tillatelse.

Ingen som lider av kroniske smittsomme sykdommer, væskende sår i ansiktet, på hender eller armer eller av annen væskende, skallende eller smittende sykdom eller diarré må beskjeftiges ved melkens behandling eller omsetning av melk.

Vedkommende fjøseier eller forhandler av melk er pliktig 7 oktbr. til, hvis helserådet krever det, å tilveiebringe sundhetsattest fra autorisert dyrlage for fjøsets besetning, når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til igjen å levere eller selge melk er avhengig av ny attest fra dyrlagen.

§ 41. Fjøs hvorfra der leveres melk til salg skal være lyse og rene og godt utluftet. Storrensjøring skal foretas minst én gang årlig; vaskning av gulv, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann eller kalkning, derefter gjennemluftning flere dager i trekk. Binger for kalver og sauer skal hyppig tømmes og kalkes, fôringskrybber skal vaskes og spyles hver dag. Kuene skal holdes rene. Største renslighet må iakttas med melkekar og under melkingen.

§ 42. I ethvert fjøs skal det være vaskevannstol med vaskefat, såpe og rent håndklæ. Den som melker skal være iført rene overklær (melkedrakt) og skal før melkingen såpevaske sine hender. Er kuenes jur og bakpart tilsolet, skal der før melkingen foretas grundig avvaskning av de tilsolte partier, og etterpå en fullstendig avtørring med ren, tørr klut. Alle melkekjørelere og de arbeidsklær som brukes under melkingen må opbevares i rum utenfor fjøset. Under melkingen eller umiddelbart forut for denne må ombæring av stråfôr, utmåking av gjødsel, eller annen virksomhet som frembringer støv eller stank i fjøset, ikke finne sted. Melken må snarest bringes ut av fjøset. Såfremt melken siles på gården, må silingen foregå i særskilt rum utenfor fjøset. Siling av melk gjennom klut er forbudt. Melk må ikke opbevares i beboelsesrum. Kan dette ikke undgås, må de kar hvori den opbevares være tildekket. Under ingen omstendighet må dog melk opbevares i soverum eller i rum hvor syke opholder sig. Ved sykdom blandt besetningen skal salg av melk fra vedkommende ku stanses. Ved mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg av melk stanses. Forholdet meldes til nærmeste helserådsmedlem som nærmer skal undersøke saken og gjøre innberetning herom til helserådets ordfører.

Forskrifter for butikker og utsalg m. v.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget for det hele land; se tillegget.

§ 43. Innredning av slakterier, pølsemakerier, bakerier, meierier og lignende steder for tilvirkning, opbevaring og forhandling av matvarer skal være godkjent av helserådet, som også i ethvert tilfelle kan gripe inn hvis mangler ved renhold eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevd.

Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet. Utenfor

7 oktbr. inngangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Helserådet kan treffe nærmere bestemmelser herom. Tør feining er forbudt, likeså spytning på gulvet. Hovedrengjøring skal foretas minst en gang årlig, eller oftere hvis helserådet finner det nødvendig. På iøinefallende steder skal finnes opslag om forbud mot spytning på gulvet. Butiker hvor der selges melk, fløte eller andre matvarer, og rum hvor melk eller matvarer som skal selges blir bearbeidet eller tilberedt, må ikke brukes som soveværelser eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med rent vaskevann, såpe og rene håndklær, og de personer som håndterer varene, skal jevnlig vaske sine hender. De skal iakttatte renslighet ved innpakningen og må f. eks. ikke blåse posene op eller væte fingrene i munnen.

§ 44. Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenhet så vel i butikker som i tilberednings- og lagerrum. Når det lar sig gjøre skal varene anbringes i vel renholdte, tildekkede kar, skuffer, skap med dører, hyller med forheng eller lignende. Vekt og måleredskaper som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer skal være rene når de brukes. I melkeutsalg må der ikke drives handel med andre varer som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er selgeren forbudt å pakke inn matvarer i aviser eller urent papir. Ved transport av matvarer skal de beskyttes mot støv, regn og all annen forurensning.

§ 45. Salg av iskrem er kun tillatt fra melkeutslag, konditorier og kaféer eller dertil godkjente utsalg, samt fra dertil av helserådet godkjent bod eller vogn. Gulvet må vaskes hver dag, vinduer og dører hver uke, tak og vegger minst to ganger årlig. De i utsalget beskjeftigede personer skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk av hvitt lerret (forklær med brystsmekk og forermer). Kvinnelig betjening skal ha ren kappe og rent hodetørklær.

§ 46. Iskrem bestemt til salg må bare tilberedes i rum som er lyse, godt ventilerte og fri for fuktighet. Gulv, vegger og tak må være i sådan stand, at de lett kan holdes rene. Rummet skal ha vannledning og vask, og varmt og kaldt vann i tilstrekkelig mengde. Rummet må være fritt for støv og stank, og må ikke stå i direkte forbindelse med soveværelse eller annet rum som ikke hører til bedriften. Der skal finnes vaskevann, såpe og rent håndklær. Bruk av tobakk er ikke tillatt. Gulvet skal vaskes hver dag, vinduer og dører hver uke, tak og vegger minst to ganger årlig. Klær og lignende uvedkommende gjenstander må ikke finnes i rummet. Frysemaskinen må være innrettet således at fett eller smuss ikke kan falle ned i kjernen. Alle kopper, kar og redskaper

som benyttes, må være innrettet slik at de lett kan holdes 7 oktbr. rene. Alle redskaper, såsom frysemaskin, beholdere og spann må hver dag rengjøres og derpå skylles i kokende vann. Den is som brukes må være ren og skal underkastes helserådets kontroll. Hvis helserådet forlanger det, skal melk og fløte som benyttes til fremstilling av iskrem være pasteurisert. Betjeningen skal under arbeidet være iført en egen drakt, vareklær av hvitt vaskestoff, som byttes med rene så ofte det blir nødvendig. Er vareklærene benyttet utenfor arbeidet, må de vaskes påny før de brukes ved iskremtilberedning. Betjeningen må vaske hender og armer før de begynner arbeidet. Personer som lider av smittsomme, stinkende eller væskende sykdommer, må ikke delta i iskremtilberedning.

§ 47. Tobakksrøkning er forbudt i butikker hvor der selges matvarer. Kundene må ikke berøre andre matvarer enn de som de kjøper. Opslag herom og om forbud mot tobakksrøkning skal finnes på et lett iøynefallende sted i vedkommende butikk. I hver butikk skal der være opslått særavtrykk av ovenstående bestemmelser.

Fiskeutsalg.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget for det hele land; se tillegget.

§ 48. I forretninger hvor fersk fisk forhandles sammen med andre matvarer, skal gulvet være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale. Disken skal være klædt med sink eller plate av marmor, glass, sten eller kunststen. Tak og vegger skal være av sådant materiale, at de lett kan holdes rene. Fiskekummer, hvor sådanne finnes, skal være løse, og av sådant materiale og således forarbeidet at de lett lar sig tømme og rengjøre. Saltning eller lagring av fisk må kun foregå på sådan måte og på sådanne steder, at nabolaget ikke generes av stank. Avfallet må bortbringes snarest mulig, og plass, redskaper og kasser rengjøres.

Brukte fiske- eller sildekasser må ikke i lengere tid lagres således at de generer omgivelsene med stank eller samler fluer.

Slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget for det hele land; se tillegget.

§ 49. Helserådet kan påby at handel med kjøtt og flesk skal foregå fra eget rum; likeså kan det forby anlegg og drift av slakteri på sted hvor sanitære hensyn er til hinder.

7 oktbr. § 50. I slakterier og pølsemakerier skal gulvet være tett, jevnt, av cement eller annet av helserådet godkjent materiale, med avløp til kloakk forsynt med vannlås og rist.

§ 51. Rummene skal være rummelige, lyse og forsynt med tette vegger med glatte flater. Lokalene skal holdes omhyggelig rene. Det samme gjelder alt inventar og de redskaper som brukes. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke, gulv, disker og veker hver dag. Alle maskiner og redskaper som benyttes skal rengjøres hver gang de har vært brukt. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal såvidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.

§ 52. Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.

§ 53. De i slakteri, pølsemakeri og kjøttutsalg beskjeftigede personer skal være iført rent hvitt forklæ med brystsmekk og forermer eller annet helt og rent godkjent antrekk, som skal skiftes rent minst 2 ganger ukentlig. Vaskevann, såpe og håndklær må finnes i disse lokaler, og de der beskjeftigede personer må vaske armer og hender før de begynner arbeidet og alltid etter bruk av privet.

§ 54. All kjøttmat må beskyttes mot fluer. Publikum forbys å berøre kjøtt som er utslagt til salgs. Bruk av tobakk i enhver form er forbudt.

§ 55. Ved slaktning må den størst mulige renslighet iakttas. Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig etter avlivningen. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes, og like så litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk. Rengjøring av tarmer og maver tillates ikke i rum, hvor kjøtt opbevares. Til konservering av kjøtt, flekk og derav tilberedte varer, må bare brukes koksalt, sukker, salpeter og krydderier, dessuten kan de røkes med trerøkning.

§ 56. Pølseskinn tillates farvet på overflaten med farvestoffer, som ikke er giftige, og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir nedlagt forbud av helserådet.

§ 57. Kjøttbutikker skal være lyse, luftige og rene. De bør helst være beliggende fra solsiden. Vender vinduene mot solen, må de i sommertiden være forsynet med markiser. Gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiale, og vegger og tak av materialer som er lette å holde rene.

§ 58. Disken skal ha plate av marmor, glass, sten eller annet av helserådet godkjent materiale. Kjøttkrokene skal

være galvanisert, eller være av annet materiale som ikke 7 oktbr. rustet. Vegger og tak skal i sin helhet rengjøres minst hvert fjerdingår, vinduer og dører minst én gang ukentlig. Gulv, disker og vekter skal vaskes minst en gang daglig. Tørrfeining er forbudt. Hvor kjøtt kommer i berøring med vegger og stolper, må disse vaskes hver dag.

§ 59. Angående kjøttsalg under åpen himmel eller lignende har helserådet til enhver tid adgang til å treffe de nødvendige bestemmelser. Salg av oplagede kjøttvarer fra torv, portrum og lignende er forbudt. Salg av varme pølser fra vogn er dog tillatt med helserådets samtykke.

§ 60. Transport av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller rene kasser, trau eller kurver, og må være innhyllet i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

§ 61. Ovenstående forskrifter skal være opslått på et iøinefallende sted i alle slakterier, pølsemakerier og kjøttutvalg.

Bakerier.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget for det hele land; se tillegget.

§ 62. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse med disse må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand, at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Under rengjøringen må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.

§ 63. Gjenstander som ikke vedkommer bakeribedriften, og som kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrommene eller hindre disses rengjøring, må ikke finnes i bakeriet eller de rum som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gafler, kniver, skjeer og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrommene, like så litt gangklær. Kull og annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.

§ 64. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o. s. v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.

§ 65. Smør, melk o. s. v. må opbevares i rene, tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk må bare tillages for dagens behov.

§ 66. Strykevisker må være rene for hvert stoff, og må hver dag gjøres rene i kokende vann.

7 oktbr. § 67. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdet tømmes i baketrauet.

§ 68. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker. Spytning er forbudt. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen, ren, hvit drakt som ikke brukes utenfor bakeriet og som skiftes ren minst to ganger ukentlig.

§ 69. I bakeriet skal der være vaskevannstell, såpe og rene håndklær.

§ 70. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og etter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene etter bruk av klosettet.

§ 71. Det er forbudt å beskjeftige personer i bakeriet, som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.

§ 72. Ombæring og utbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overbygning eller tett fastbundet, ren presenning, og ellers etter de pålegg som til enhver tid gis av helserådet.

§ 73. Bakerier må ikke benyttes til klæsvask.

§ 74. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

Møller.

Se også lov om tilsyn med næringsmidler m. v. av 19 mai 1933 og de forskrifter som i henhold til denne lov er utferdiget for det hele land; se tilleggset.

§ 75. Møller skal nedstøves minst fire ganger årlig, og gulvene skal feies to ganger ukentlig.

§ 76. I møllekammeret og andre til møllen hørende rum, som tjener som opphold for de møllesøkende eller møllens arbeidere, skal gulvene feies fuktig hver dag, og gulv, benker og stoler vaskes minst en gang i uken, vinduer, dører og vegger i mannshøide vaskes minst en gang hvert fjerdingår.

§ 77. Helserådet kan påby, at disse rum skal være forsynt med et tilstrekkelig antall spyttebakker av en av helserådet godkjent form og størrelse. Spyttebakkenes bunn skal dekkles med fuktig sagmugg, torv eller lignende. De skal daglig rengjøres og deres innhold brennes eller behandles på annen måte godkjent av helserådet.

Barber- og frisørsalonger.

§ 78. Før et lokale tas i bruk som dame- eller herrefrisørsalong, må det etterat melding herom på forhånd er sendt helserådet, være godkjent av dette. Det samme gjelder flytning eller større forandring av allerede igangværende bedrift.

Ethvert lokale som tillates tatt i bruk til dame- eller herrefrisørsalong bør ha en gulvflate av minst 16 m².

§ 79. I dame- eller herrefrisørsalong med tilhørende rum 7 oktbr. må ikke opbevares gjenstander som er bedriften uvedkommende eller kan hindre renhold, utbre stank eller lignende. Lokalene må holdes omhyggelig rene. Hår, såpeskum, papir, bomull og brukt tøy bringes bort etterhvert. Så vel rene som skitne håndklær må opbevares på dertil bestemte steder.

§ 80. Hovedrengjøring av dame- eller herrefrisørsalonger med tilstøtende rum skal foregå minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst en gang daglig. Bord, stoler, konsoler, hyller og lignende skal hver dag avtørres med fuktig klut.

Dame- og herrefrisørsalonger må være godt ventilert således at der til stadighet kan være frisk luft i lokalene.

§ 81. Betjeningen skal iakttatte omhyggelig personlig renslighet og vaske hendene før behandlingen av hver kunde. Under arbeidet skal de være iført ren, hvit jakke eller frakk, som skal skiftes ren minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt betjeningen å røke i arbeidstiden. Personer lidende av smittsomme sykdommer, herunder innbefattet smittsomme hudsykdommer, samt av sår eller byller på hendene, må ikke beskjefteges i herre- eller damefrisørsalonger.

§ 82. Ved barbering må der for hver kunde brukes renvasket serviett og rent dekke over nakkeputen. Benyttes frottérkluter, må disse alltid være renvasket og tilstede i et tilstrekkelig antall og behandles på samme måte som for servietter bestemt. Servietter, frottérkluter og håndklær skal etter bruken vaskes og kokes.

§ 83. Barbervannet må tappes eller helles i barberskålen (koppen) som renses i kokende vann mellom hver barbering. Hvis ikke vedkommende kunde medbringer barberkost, kan sådan bare anvendes til opskumning av såpen og innsåpning må i så tilfelle foregå med hånden. Barberkosten skal etter hver kunde grundig rengjøres i kokende vann.

§ 84. Maskinbørster og felles pudderkvast må ikke benyttes. Istedenfor pudderkvast kan brukes en klype rensset bomull eller lignende som kun anvendes en gang. Alunstift i fyrstikkformat kan benyttes, men kun en gang.

Ved klipning må der mellom halsen og kappen anvendes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som bare brukes en gang. Kappen skal alltid være ren og fri for hår.

§ 85. Gas-strimler eller pakninger for permanentkrøll må ikke benyttes om igjen.

Der skal være tilstede et tilstrekkelig antall hår- og nakkebørster, således at hver kunde får rene børster.

§ 86. Alle redskaper må omhyggelig rengjøres før de tas i bruk til ny kunde. Klippemaskiner, sakser, kniver og vikle-

7 oktbr. pinner for permanentapparater kokes eller rengjøres på en annen av helserådet godkjent måte. Kammer og børster renses i salmiakkspiritus og vann (25 à 30 dråper i 200 à 300 gram vann) eller på en annen av helserådet godkjent måte. (Kammer bør opbevares i høie glass fylt med lysoformoppløsning.)

§ 87. Kunder med utslett eller mistenkelig håravfall som det kan være frykt for er smittsomt, må enten avvises, henvises til læge eller betjenes med egne redskaper. De benyttede redskaper og annet som er brukt, må grundig utkokes eller på annen måte betryggende desinfiseres straks efter benyttelsen.

§ 88. Disse regler skal finnes opslått i lokalet på et iøynefallende sted.

Om salg av brukte gjenstander. Om bøker og offentlige boksamlinger.

§ 89. Gang- og sengklær og andre brukte ting må ikke selges, uten at der på forhånd er skaffet helserådet betryggende garanti for at de er behørig desinfiserte, dersom de har vært benyttet av person som har lidt av smittsom sykdom (herunder også medregnet smitteførende tuberkulose). Heller ikke må man selge klær eller annet som kan antas å være befengt med veggelus, kakkerlakker, skabb eller lignende (gjelder også ved salg av innbo).

§ 90. Bøker fra offentlige boksamlinger må ikke utlånes til familier hvor smittsom sykdom hersker (difteri, skarlagensfeber, tuberkulose i smittsom form o. s. v.).

§ 91. Blir noen som har bøker tillåns fra offentlig boksamling angrepet av farlig smittsom sykdom, skal bøkene før de utlånes til andre desinfiseres. Alle bøker i offentlig boksamling skal én gang årlig ettersees av bestyreren av boksamlingen, sammen med nærmest boende medlem av helserådet. Særlig skitne og utbrukte bøker skal da kasseres.

§ 92. Anlegg og drift av pelsdyrgårder.

1. Anlegg av pelsdyrgård må på forhånd meldes til og godkjennes av helserådet.
2. Pelsdyrgård må ikke legges så nær beboelseshus eller offentlig vei at lukt er til plage, heller ikke må den legges slik at der kan komme tilsig eller avfall til brønn, bekk eller annet sted hvor en tar vann til folk, fe o. s. v. Avfallet fra gården må brennes eller legges i kompost og dekkes godt med jord.
3. Kopper og kar som en bruker i gården må vaskes i særskilte kar. Kluter, koster eller annet som blir brukt til

vasken må ikke brukes til annen vask i beboelseshus eller 7 oktbr. uthus. Kammer og koster som en bruker til pelsdyr må ikke brukes til andre dyr. Sendingskasser må ikke settes inn i uthus, fjøs eller stall før de er grundig rengjorte.

4. Revemat må opbevares, behandles og sendes slik at det ikke kommer lukt eller annen urenslighet til beboelseshus, matrum, til offentlig gate, plass eller vei.

§ 93. Helseforskrifter for leirplasser (camping).

1. Eier eller leier av sådan plass er forpliktet til å sørge for at plassen til enhver tid holdes i en stand som er overensstemmende med gjeldende helseforskrifter og tilfredsstillende brukernes rimelige krav.
2. Sådan plass må ikke tas i bruk før den er godkjent av helserådet.
3. Til leirplass skal fortrinnsvis velges steder med tørr grunn. Den bør ligge lunt, godt beskyttet mot vind og regn og helst skråne litt. Der bør være lett adgang til godt og rikelig drikkevann. Ved tydelig opslag gis anvisning på hvor renvannet hentes, samt forbud mot forurensning av hvilken som helst art av vanninntaket eller dets nærmeste omgivelser.
4. Leirplassen bør ha særskilt inn- og utkjørselsvei. Begge skal være tydelig merket.
5. Det er strengt forbudt å kaste avfall, papir, tomme hermetikkbokser, appelsinskall og lignende fra sig på leirplassen. Avfall skal legges på et avsidesliggende sted, som før plassen tas i bruk er anvist av helserådet. Plassens eier eller leier skal sørge for, at avfall fjernes, kjøres bort, nedgraves eller brennes så ofte det viser sig nødvendig for å hindre stank eller andre ulemper.

Hvis telt benyttes, skal teltplassen ryddes før vedkommende forlater leirplassen.

6. Vask og skylling av klær, bruksgjenstander og lignende kan foregå bare på sted som ved opslag er anvist hertil.
7. På leirplassen skal være anordnet privet såfremt helse- rådet krever det, særskilt privet for begge kjønn. Privetene skal ha en størrelse og innredning som helserådet i hvert enkelt tilfelle bestemmer. Privetene skal ligge minst 15 meter fra leirplassen samt offentlig eller privat vei.

Det må nøie påsees, at der ikke finnes tilsig sted fra priveter til leirplassen, opkomme, brønn, bekk eller annet sted hvorfra der hentes renvann.

Privetene skal ha binger og disse skal være innklædt. Privetet for menn skal ha anordnet pissoir. Det på-

- 7 oktbr. hviler leirplassens eier eller leier å fylle strømidler i sådan mengde i bingene, at uttømmelsene holdes tildek-
ket og stank ikke opstår. Bingene skal tømmes når de er
 $\frac{3}{4}$ fulle eller oftere, om helserådet så krever. Privetene
skal holdes forsvarlig rene. Sete og gulv skal vaskes
minst 2 ganger ukentlig (månedene juni, juli og august)
og ellers så ofte som helserådet bestemmer.

Avtredelse utenfor privetene er på det strengeste
forbudt.

8. Det påhviler også det reisende publikum å påse at for-
skriftene overholdes. Grov og gjentatt overtredelse bør
i tilfelle meldes til leirplassens eier.

9. Et eksemplar av disse forskrifter skal være opplått i
glass og ramme på et iøinefallende sted på leirplassen.

§ 94. *Forholdsregler mot tuberkulose og epidemiske sykdommer.*

1. Når tuberkuløs syk forandrer bopel skal melding derom
gis til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler den
syke selv, den husvert hvorfra og den husvert hvortil
vedkommende flytter.

2. Ved bortsettelse av personer skal der skaffes attest for,
at så vel den bortsatte som forpleieren og dennes hus-
stand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er for-
budt kvinner som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste
som amme eller barnepike.

3. Ved optreden av sykdomstilfelle som det kan være grunn
til å tro er av smittsom natur skal følgende iakttas:

a) Den husstand eller husfar som har å gjøre anmeldelse
derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhets-
kommisjoner m. v. av 16 mai 1860, skal straks dra
omsorg for betryggende avsondring.

b) Der må ikke finne noe personlig samkvem sted mel-
lem den syke og den som pleier ham (henne) på den
ene side og husets øvrige beboere på den annen side.

c) Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv,
men også den eller dem som pleier den syke, samt
sengklær, gangklær og andre gjenstander som de be-
nytter eller som den syke har benyttet de nærmeste
dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må
ikke opbevares i de rum hvor den syke opholder sig.

d) Inntil læge er kommet tilstede og har gitt nærmere
forskrifter må alt samkvem mellom det sted hvor
sykdommen er optrådt og andre steder ophøre. Navn-
lig må personer som hører til samme husstand som
den syke, ikke ha noe samkvem med andre og ikke
på noen måte delta i møter eller sammenkomster.

- e) Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til 7 oktbr. den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskaperlig eller annet ærend må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårds plass.
- f) Når læge er kommet tilstede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondringen av den syke, hans (hennes) husfolk og omgivelser som sykdommens beskaffenhet krever og for øvrig midlertidig gi de sanitære forskrifter som ansees nødvendige. Det må overlates til lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i et hvert fall noie efterkommes og er gjeldende inntil de tilbakekalles, opheves eller forandres av helserådet eller dets ordfører.
- g) Forsåvidt der leveres melk eller andre næringsmidler fra det sted hvor sykdommen er opstått, må dette opphøre inntil tillatelse er meddelt av helserådet eller dets ordfører.
4. Enhver læge som får til behandling noe sådant tilfelle som er eller antas å være av farlig epidemisk art, skal straks sende melding herom til helserådets ordfører på den til enhver tid foreskrevne måte.
5. Ennvidere skal enhver læge være forpliktet til hver måned eller oftere hvis helserådet krever det, å sende helserådets ordfører en opgave over de av ham (henne) iaktatte tilfelle av epidemiske og smittsomme sykdommer.
6. Gang-, sengklær og andre gjenstande som har vært benyttet av personer som har lidt av smittsom sykdom eller har henstått i rum hvor disse har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk forinnen de er rensed efter helserådets nærmere bestemmelser.

Rum, hvor personer lidende av smittsom sykdom har opholdt sig, skal også renses efter helserådets anvisning. Utflytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys, hvor farlig smittsom sykdom har optrådt for at huset eller leiligheten kan bli betryggende desinfisert.
7. Lik av personer som er døde av smittsom sykdom utenfor herredet, må ikke bringes inn i herredet uten helserådets tillatelse og i tilfelle kun under iakttagelse av de forsiktighetsregler som helserådet måtte bestemme.

§ 95. Angående hygieniske forholdsregler vedkommende utskillere av tyfus- eller paratyfusbasiller henvises til de ved kongelig resolusjon av 20 oktober 1933 utferdigede forskrifter for det hele land, jfr. Socialdepartementets rundskrivelse av 30 november s. å.

7 oktbr.

Om skolebarn.

§ 96. Skolebarn som lærere har grunn til å anta lider av smittsom sykdom, skabb eller lignende, eller har utøi, skal sendes hjem med skriftlig opfordring til foreldrene om å la dem behandle av læge, så de er friske før de påny sendes på skolen, eller å befri dem for utøi.

Forskjellige bestemmelser.

§ 97. Ethvert alvorligere sykdomstilfelle som kan antas opstått ved nydelse av giftige, bedervede eller forfalskede nærings- eller nydelsesmidler, eller ved å benytte gjenstander som inneholder giftige eller farlige bestanddeler, skal av den tilkalte læge straks meldes til helserådets ordfører med opplysning om den antatte årsak og andre fornødne opplysninger. Det samme gjelder sanitære misligheter, som antas å stå i forbindelse med eller å kunne fremkalle sykdom.

§ 98. Undlater noen innen den av helserådet satte frist å treffe foranstaltninger, som ifølge disse forskrifter eller ifølge helserådets lovlig fattede beslutninger påhviler ham, kan helserådet la foranstaltningene utføre på hans bekostning.

§ 99. Hvor forholdene gjør det påkrevd, kan helserådet fritta fra bestemmelser i helseforskriftene. Dette gjelder dog ikke bestemmelser som er utferdiget for det hele land ved kongelig resolusjon, medmindre helserådet i henhold til den kongelige resolusjon har adgang til å fritta.

§ 100. Disse forskrifter trer i kraft 3 — tre — måneder etterat de er stadfestet.

Helseforskriftene skal trykkes i tilstrekkelig antall for kommunens regning, så hver gårdeier kan få sitt eksemplar.

Tillegg.

En samlet fortegnelse over helseforskrifter og forskrifter om næringsmidler m. v. som gjelder for hele landet er tatt inn i Lovtidend 1ste avd. nr. 6 for 1938 side 205—6.

7 oktbr.

Kongelig resolusjon.

I. Med heimel i §§ 11 og 4 i helselova frå 16 mai 1860 med seinare brigde og § 3 i tuberkuloselova frå 8 mai 1900 vert stadfesting gjeve på vedtak av Davik heradstyre, Sogn og Fjordane fylke, i møte 13 august 1938 um nye ålmenne helsefyresegner, epidemifyresegner og fyresegn um meldeplikt når tuberkuløse sjuke skifter bustad.

II. Dei ålmenne helsefyresegnene, epidemifyresegnene og tuberkulosefyresegna som no gjeld for heradet, stadfeste ved kongelege resolusjonar i same fylgd frå 11 juli 1891,

7 august 1906 og 31 mai 1912, vert sette ut or kraft frå 7 oktbr. den tid de nye fyresegnene tek til å gjelda.

Fyresegnene lyder so:

Um helsekrinsar.

§ 1. Heradet skal vera delt i helsekrinsar med kvar sin tilsynsmann, vald millom medlemene i helserådet. Tilsynsmennene har kvar i sin krins ei serskild plikt til å føra tilsyn med at fyresegnene vert gjennomførde og etterlevde. Dei skal veljast av helserådet i fyrste møte etter nytt heradstyreval og gjer teneste valbolken ut.

Um byggjing og bygningar.

§ 2. Den som vil byggja hus, gjera større vølingsarbeid på eller flytja hus (stovehus eller andre) skal, fyrr arbeidet vert sett i gang, melda frå til tilsynsmannen i krinsen eller ordføraren i helserådet og elles sjå etter at bygningsfyresegnene vert fylgde.

Desse bygningsfyresegnene gjeld for heradet:

- a. Avstanden millom stovehus og matbu på den eine sida og privet, stall, fjøs, grisehus, hønsehus på den andre sida må, so sant det let seg gjera utan større ulempe, vera minst 8 meter. Pelsdyrgard må ikkje liggja nærare stovehus eller matbu enn 50 meter.
- b. Husa må settjast soleis at det kan koma mest mogeleg sol inn i stove- og soveroma. Dei må ikkje setjast soleis at dei tek solljoset burt frå andre stovehus.
- c. Matjorda må takast burt frå hustufta som skal vera turr og forsvarleg utgrefta, soleis at det sikrar både mot flaumvatn og grunnvatn. Greftene skal gå so djupt som det er naudsynt for å få turr kjellar. Gardsrom og tun skal greftast og jamnast til so det ikkje vert vats- eller søylepyttar. Korkje hustuft, gardsrom eller tun må ha tilsig frå uthus, gjødselupplag eller kloakkutlaup.
- d. Stovehus skal byggjast på forsvarleg tett grunnmur av gråstein eller betong minst 30 cm høg over jorda. Der det ikkje er kjellar under huset skal det vera lufthol i muren på to motståande sidor, kvart på minst 150 cm² med smågitra rist. Millom grunnen og golvet i fyrste høgda må det vera minst 60 cm. Uppå grunnmuren skal det leggjast eit isolasjonslag. Golvet i fyrste høgda må vera dubbelt med turr, rein fyll imillom.
- e. Rom til å bu i som ikkje har skråtak skal vera minst 2,30 m høgt frå golv til tak. Loftstrom med skråtak som er etla til å bu i skal ha ei høgde frå golvet på minst 2,30 m der det er høgast og minst 1,25 m der det er lågast. I rom med skråtak som berre vert nytta som soverom,

7 oktbr. kan tilsvarende høgd vera 2,20 og 1,20 m. Kvart rom må vera minst 1,8 m breidt. Er golvflata i bustadrom under 6 kvadratmeter, må romet stå i ope samband med eit anna rom.

f. I stove- eller soverom må ein ikkje nytta kokeomn, minder der er sett upp damphetta med trekkhol i pipa.

I alle slike rom og i kjøken skal det vera minst eit vindauga som kan opnast for frisk luft. I eldre hus der det ikkje er hekteglas, skal det, innan eit år etter at desse fyresegnene er teke til å gjelda, setjast inn minst eit sovore i alle slike rom som her er nemnt. Glasflata i stove-rom skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.

Der ljostilhøvet er sers godt kan helserådet gjeva lov til mindre ljøsåpning, og der ljostilhøvet er sers dårlegt kan det krevja større ljøsåpning.

g. Ikkje i noko rom må det bu fleire menneskje enn at det vert minst 10 m³ luft på kvar.

Um kjellarar.

§ 3. Kjellarar skal vera reine, turre og luftige.

Soframt det jamt vil setja seg vatn i ein kjellar, skal helserådet ha rett til å krevja sovore utgrefting av grunnen at kjellaren kan halda seg turr.

Kjellaren skal ha vindauga eller annen opning som kan brukast for tilføring av frisk luft.

For kjellarrom som skal brukast til bustad for folk, til handel eller verkstad, skal desse fyresegnene gjelda:

Høgda frå golv til loft skal vera minst 2,25 m. Jordkannten på utsida av muren må ingen stad vera meir enn 1,25 m høgare enn kjellargolv. Murveggane skal utantil vera skilde frå jorda ved ei 60 cm breid luft- og ljøsgrav som skal gå minst 20 cm djupare ned enn kjellargolv og vera godt utgrefta.

Grunnen skal vera godt utgrefta og fylt med eit lag pukkstein minst 20 cm tjukt. Kjellarbustaden skal ha tregolv med betongunderlag.

Romet skal ha omn og frisk luftventilasjon etter nærare fyresegn frå helserådet. Det skal ha minst eit vindauga som kan opnast. Vindaugsflata skal vera minst $\frac{1}{10}$ av golvflata.

§ 4. Finn helserådet at bustad eller møterom er helseskadelege fordi dei har for lite ljøs eller luft, er raskne, utette eller ureine, kan det forbjoda at dei vert nytta til dess veilone er rette. Det same gjeld skip, motorbåtar og andre farty.

Skulerom og andre møterom må ikkje takast i bruk fyrr dei er godkjende av helserådet.

Um møterom har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet. Likeins um skular.

Um husdyr.

7 oktbr.

§ 5. Husdyr med undantak av hund og katt må ikkje hysast i stovehus eller i rom der ein har matvaror, og frå dyrehusa må det ikkje kunne koma tilseg til slike rom, heller ikkje til brunn, bekk eller annan stad der ein tek drikkevatt til folk eller fe, eller til bruk i verksemdar som umset, hand-samar eller lagar til nærings- eller njotingsmiddel.

I tettbygde strok kan helserådet fastsetja serlege råd-gjerder mot eller heilt forby at det vert halde husdyr, når husdyrhald er til sanitær ulempe.

Helserådet avgjer kva for strok til kvar tid skal gjelda for tettbygde.

§ 6. Um verksemd.

a) Vert nokor verksemd sett i drift som ved avfall, dust, røyk, larm, stank, giftgass eller på annan måte vert til mein for arbeidarane eller nærbuande, eller som helserådet meiner kan volda sanitære ulemper, skal planen for arbeidet og drifta fyreått leggjast fram for helserådet som må ha godkjent det fyrr drifta tek til. Vedkomande har då å retta seg etter dei fyresegner og pålegg som helse-rådet gjev for å avvenda helseskadeleg innverknad.

Alle verksemdar av dette slaget skal helserådet ha til-syn med. Syner det seg at nokor verksemd vert drive med større fåre for dei ålmenne helsetilhøve enn det naudsynleg fylgjer med verksemda, skal vedkomande retta seg etter dei pålegg som helserådet gjev for å hindra helsefåre.

b) Ikkje noko verkstad må innreidast eller takast i bruk fyrr melding er sendt helserådet og dette har gjeve si godkjenning. Helserådet kan då gjeva nærare fyreseg-ner um innreiding og drift.

I arbeidsromi må ikkje arbeida fleire enn at det vert minst 10 kubikkmeter luft på kvar. Romi må vera godt ventilerte og dei skal luftast ut ved gjennomtrekk i kvar kvilestund. Kvar dag når arbeidet er slutt må golvi vaskast med våt klut. Helserådet kan krevja sputte-koppar i arbeidsromi. Dei må vera tekte i botnen med sagmod, torv eller liknande. Dei skal reingjerast kvar dag og innhaldet brennast. Helserådet kan og fastsetja kva storleik og form sputtekoppene skal ha.

c) På tettbygde stader må bruntran berre brennast når vin-den er slik at det voldar minst ulempe for nærbuande. Er det nokon som trass i åtvarding brenn utan å ta um-syn til vindretningen, kan helserådet heilt forby ved-komande å brenna.

På tettbygde stader kan helserådet heilt forby tran-

7 oktbr. brenning eller forby at nye tranbrenneri vert sette i gang.

Um garasjar og vølingsverkstader for motorvogner har Kongen utferda serskilde fyresegner som gjeld for heile landet.

§ 7.

Um privet m. v.

a) Til kvar bustad skal det høyra eit privet med minst eit kot for kvar 12 menneskje. Privetet må ikkje stå nærare stovehus, matbu, ålmen veg eller sams privat veg enn 10 meter. Frå privetet må det ikkje kunna koma tilsig til nemde hus eller stader og heller ikkje til vats-tak eller brunn der dei tak vatn til husbruk, til folk eller fe. Det må heller ikkje koma tilsig til vatn som vert brukt i verksemdar der det vert tillaga eller umsett nærings- eller njotingsmiddel.

b) Ved bygningar og stader der det jamt samlast mykje folk, t. d. ved faste utstillingsplassar, kommunehus, kyrkjer, bedehus, hotell, skular, verkstader, ungdomshus eller andre møterom, skal det vera privet og urinstader serskildt for menn og kvinner og so store og soleis innreidde som helserådet i kvart høve fastset.

c) Privetbingar skal vera innkleddde og påfyllast strøy so ofte og so mykje at det ikkje vert vond lukt. Bingane må tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle, men minst 2 gonger um året, og elles når helserådet av sanitære grunnar krev det.

Med samtykke frå helserådet kan privet innreidast i eigen bygning eller i annan uthusbygning med mindre fråstand enn 10 meter frå stovehus, matbu og veg, eller inne i stovehus, soframnt frostfritt vatsklosett eller klosett med flyttande baljar vert innreidd. Då skal desse reglane gjelda:

Det må ikkje kunna koma stank frå privetet til seterom, kjøken eller rom der ein har matvaror. Privetet skal ha tette veggjer og dør som kan haldast godt att. Dei skal ha luftpipa og minst eit vindauga som kan opnast til fri luft. Setet skal ha hengslelokk. Brukar ein flyttande baljar, skal dei stå i kasse på tett underlag. Det skal jamt tilførast eit strøymiddel og so mykje at innhaldet vert tildekt. Baljane skal tømast fyrr dei er $\frac{3}{4}$ fulle eller oftare, um helserådet av sanitære grunnar krev det. Etter kvar tøming skal baljane reingjerast skikkeleg.

Privetet skal alltid haldast reint.

d) Lagar ein til pissoar inne i stovehus, skal dei innreidast på same måten som klosettrom i stovehus. Lagar ein

urinstader på andre stader, skal ein fylgja dei nærare 7 oktbr. fyresegner frå helserådet. Pissoarar skal ha avlaup til kloakk eller til ein annan stad som er godkjent av helse- rådet. Dei skal haldast godt reine.

Med omsyn til stank og tilsig skal det same gjelda for pissoarar som for privet.

§ 8. Avfall, skolvatn og anna ureinska frå hus eller verksemd må ikkje kastast kring husveggjene, so det kan spreida ilteve eller vera til sanitær ulempe, men tømast i faste avfalls- eller gjødseldungar.

Der helserådet finn det turvande kan det krevja at avfallet vert brent eller at det vert bygt eller sett istand tette mura bingar — med lok eller annan tett kasse — til å taka upp skarn (lort) og urin frå folk og dyr.

Same fyresegner som for privet med ymsyn til avstand og tilsig skal gjelda for for alle slags gjødsel- og avfalls- dungar og avfallsbingar. Dei må ikkje liggja nærare granne- eigedom og ålmenn veg enn 10 m og ikkje ha uttak mot granne eller veg. Køyrer ein gjødsel eller avfall etter ålmenn veg, må det gjerast soleis at ureinska ikkje skjemma vegen.

Bingen eller kassen må tømast fyrr han er $\frac{3}{4}$ full, og ofte fyllast på med litt strøymiddel.

Privetgjødsel skal enten straks plogast eller moldast ned i jordi eller blandast med jord til kompost, ifall han skal brukast på mark som ligg mindre enn 100 meter frå bustad- hus eller ålmenn veg.

Kloakk må ikkje skjemma offentleg veg eller vegveit. Helserådet kan fastsetja korleis kloakken skal ordnast.

Huseigar pliktar å syta for at rennestein eller kloakk vert reinska når det er turvande.

§ 9. Sjølvdaude dyr eller dyr som er slakta for skuld sjukdom, må ikkje kastast i elv eller vatn, men brennast upp, um helserådet so krev, eller gravast ned djupt nokk på sta- der som ikkje har tilsig til vatstak. I tilfelle smittsam dyre- sjukdom som det offentlege tek seg av, må ein retta seg etter dei lovfysegner som til kvar tid gjeld i slike høve.

Kastar ein fiskeavfall på sjøen, må det kastast utanfor lågaste fjøremål.

Guanovyrke må ikkje leggjast til turk på mark, men hengjast upp på vegg eller hjell, um råd er minst 50 meter frå bustadshus.

Um reinvatn.

§ 10. Brunn, bekk eller anna vatstak der det vert teke drikkevatn til menneskje eller dyr, vatn til anna husbruk eller til verksemdar som umset eller lagar til nærings- eller njo-

7 oktbr. tingsmiddel, må ikkje på nokon måte gjerast ureine. Vatn til bruk som her er nemnt må ikkje takast frå vatstak som ligg nærare enn 10 meter frå privet, gjødsla mark, kloakkutlaus, urinstader eller gjødselupplag eller som har tilsig frå slike stader.

Brunnar for reinvatn skal på høveleg måte vernast mot overvatn, og dei skal tømast og reinskast minst ein gong for året eller so snart vatnet viser seg mindre godt eller når helserådet av sanitære grunnar krev det. Dei skal ha ein minst 20 cm høg kant eller karm av vatstett materiale, og jorda må halla ned på alle sidor frå brunnen. Reinvalsbrunnar som ikkje er større enn 2 meter på kvar kant skal vera steinsatte på botnen og ha mura veggjer eller på annan måte kledde på sidone, overbygde og ha hengslelok.

Cisterner for regnvatn til bruk som framanfor nemnt, skal vernast mot tilsig frå jorda ikring. Dei skal vera overbygde og ha hengslelok.

Brunnar som vert nytta av fleire huslydar skal anten ha pumpe eller heis med fast tett bytta. Anna kjerald må då ikkje brukast i brunnen.

Meiner helserådet at mat- og drikkevatt frå vatsleidningar, brunnar, bekkjer eller andre vatstak er fårlege for menneskje eller dyr, kan det forbjoda det brukt, til ureinskapen er burte.

Um helseskadelege næringsmiddel.

§ 11. Til bruk for menneskje må ein ikkje bjoda fram, selja eller overføra på annan måte matvaror eller njotingsmiddel som er skjemde eller helseskadelege. Det same gjeld um bruksting som kan vera skadelege for helsa avdi dei inneheld forgiftige seremne.

Det er forbjode å selja matvaror eller njotingsmiddel som er iblanda noko emne som helserådet meiner er skadeleg for helsa, eller som er skikka til å løynd at vara er skjemd.

Til dess veilone er bømte, kan helserådet forbjoda at det vert selt matvaror eller njotingsmiddel som kjem frå eller vert frambodne på stader der den rette reinsemda ikkje vert fylgd ved tilverking, handsaming, lagring eller ved sending av varone.

Til granskningar med tilføre av denne paragrafen kan helserådet taka ut turvande prøvor på varone.

Helserådet kan millombils forbjoda at det vert selt eller på annan måte overført matvaror eller njotingsmiddel som er kome frå eller vert selt på stader der det finns tilfelle — her medrekna basilleberarar — av fårleg smittsam sjukdom som kan verta spreidd med varone (sjå § 22).

Når det trengst, kann helserådsordføraren gripa inn på 7 oktbr. vegne av helserådet, men han må snarast råd er leggja saka fram for rådet. Helserådet kann gjera vedtak um at varor som det syner seg er skadelege, skal gjerast til inkjes eller på annan måte gjerast uskadelege på seljaren sin kostnad.

§ 12. Matvaror eller anna etande må ein ikkje ha ståande i stoverom. Kjøt og fisk til sal må transporterast i tette, attletne kassar og i sumarvarmen nedlagd i is. Slike varor må minst mogeleg rørast med fingrane og ikkje på nokon måte av andre enn dei som handlar med varone.

Det er forbode å leggja fisk til turk på stader der han kann verta utskjemd av folk eller dyr eller på stader der det er ålmenn ferdsel, minder han vert turka på strengenett som må vera minst to fot over jordi.

Ved kvart tilfelle av sjukdom som anten er eller gjev misstanke um å vera kome upp ved njoting av skjemde matvaror eller ved bruk av ting som inneheld forgiftige eller fårlege seremne, har helserådstilsynsmannen i krinsen eller i tilfelle den lækjar som har sett til den sjuke utan drygging å segja frå til ordføraren i helserådet. Tilsynsmannen eller lækjaren skal samstundes gjeva ordføraren i helserådet opplysing um den trulege årsak til sjukdomen og andre turvande opplysingar.

Um fjøs og mjølkestell.

§ 13. Fjøs skal vera ljose, reine og vel utlufta. Der må vera storvask minst ein gong for året. Golv, veggjer og alt innbu skal då vaskast med varmt såpevatn og so utlufting med gjennomtrekk i fleire dagar. Kyrne må haldast reine. Mjølkebidne og mjølk må handsamast med den største reinsemd. Å drikkja av mjølkespanna eller loki på mjølkespanna er forbode. Mjølk og fløyte må ein aldri ha ståande i rom der folk til dagleg held til eller i soverom.

I kvart fjøs skal det vera vaskevatsstol, vaskefat, såpe og reint handklæde. Den som mjølkar skal gå med reint kvitt armforklæde og må fyrr mjølkinga såpevaska hendene sine. Er kua tilsulka på juret eller på bakparten må ho vaskast der grundig og etterpå turkast godt med ein turr rein kvit klut, so det ikkje kjem noko ureint i mjølki. Mjølki må ein snarast råd er bera ut or fjøset.

Stråfôr må ikkje berast inn eller ikring fjøset og gjødsel ikkje måkast ut so lenge mjølkinga står på. Heller ikkje må ein då ha fyre seg anna arbeid som valdar dust eller illtev.

Er det sjukdom i buskapen, eller otte for smittsam sjukdom i huslyden, skal alt sal av mjølk og anna budrått stogga.

7 oktbr. Tilfellet må meldast til nærmaste helserådsmedlem som skal gjera dei turvande etterrøkjingar og gjeva melding til ordføraren i helserådet.

§ 14. Det er forbode å føra i handel mjølk frå kyr som har kalva for mindre enn 5 dagar sidan, eller som lid av tuberkulose, miltbrann, jursykdom, septikæmi, langvarig diarre eller andre sjukdomar som det fylgjer feber med. Lik-eins er det forbode å selja mjølk frå dyr som ein doktorerar med lækjemiddel som kann gå over i mjølka, og vidare mjølk frå stader der folk lid av smittsam sjukdom. For tæring-sjuke gjeld dei avgrensingar som fylgjer av fyresegnene i § 10 i tuberkuloselovera frå 8 mai 1900.

Kvar fjøseigar eller mjølkehandlar med bustad i heradet har plikt til når helserådet krev det å leggja fram attest frå autorisera dyrlækjar um helsetilhøva for buskapen i fjøset soframnt ein har misstanke um at der er skadeleg helsetilhøve.

§ 15. *Um meieri, ysteri og mjølkeutsal.*

- a. Meieri, ysteri og mjølkeutsal må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er gjeve til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.
- b. Rom der mjølk og mjølkeprodukt vert umsette og tillaga skal vera ljose og ha godt luftskifte. Golv, veggjer og tak og diskar skal vera i slik stand at dei lett kann haldast reine med vask. Diskar og golv må vaskast godt og vel kvar dag, vindaugo og dørar minst kvar veke og veggjer og tak minst kvart fjordungår. Målereidskap og kar må vera reine. Flugjer må haldast burte.
- c. Tobakksrøyking og sputting i roma er forbode. Det må vera lett åtkome til vaskevatn, såpe og reint handklæde.
- d. Dei som arbeider med varone skal ha på seg heilt kvitt forklæde. Kvinnone skal og ha kvitt hovudplagg som dekkjer håret.
- e. Mjølk og mjølkeprodukt må ikkje havast eller gøymast saman med andre varor som kann gjeva usmak, skjemma dei eller på nokon måte gjera dei ureine.
- f. For meieri og ysteri som har utsal for mjølk eller mjølkeprodukt gjeld dessutan fyresegnene i § 16 um krambuer.
- g. I alle meieri, ysteri og mjølkeutsal skal vera uppslege eit eksemplar av desse fyresegnene.

§ 16. *Um krambuer.*

- a. Alle krambuer skal haldast reine og godt utluftha. Utanfor inngangsdøra skal det vera fotskrapar. Bord og disk der ein sel nærings- eller njotingsmiddel ifrå, skal vera tekt med ei plata av polert eller slipt stein eller anna

ugjennomtrengelig to. Golv, diskar og vekter skal kvar 7 oktbr. dag gjerast reine, vindaugo og dører minst kvar vike og krambu og lager må ha hovudreingjering minst kvart halvår. Turr feiing er forbode, likeins sputting på golvet.

Finn helserådet det turvande kann det påby sputtekoppar. Det kann og fastsetja kva form og storleik dei skal ha. Sputtekoppene må over botnen vera tekte med våt sagmod, torvstrøy eller liknande. Dei må dagleg rein-gjerast og innhaldet brennast.

b. Krambuer der matvaror eller njotingsmiddel vert tillaga, gøymd eller selt, må ikkje nyttast til eller stå i ope sam-band med soverom eller kjøken. I slike krambuer skal det vera reint vaskestell, såpe og reine handklæde og alle som handsamar varone skal ofte vaska hendene sine.

c. Matvaror skal vernast mot dust og anna ureinskap, både i krambuene og i tillagings- og lagerrom. Varone må ikkje stå på golvet der dei vert til mein for reingjeringa, men setjast i vel reinhaldne og tildekte kar, skuffer, skåp med dører, hyller med forheng eller liknande. Er kjøt opphengd må det hanga fritt frå veggen. Vekt og målereidskap må vera reine når dei vert nytta. Seljaren må ikkje pakka matvaror inn i avispir eller anna urent papir. Når varor vert førde omkring må dei vernast mot regn, dust og anna tilsulking.

d. Kjøtkrambu må vera godt ventilera og ha fliselagt golv. Disken må ha marmorplate og diskevern. I krambui må ikkje vera skuffer, men opne hyller. Der skal vera lagerrom og kjøleskap. Til å gjera hoggestabben rein med, må ein bruka stålbøste. Saltekumma og golvet i saltromet må vera støypet.

e. Tobakksrøyking er forbode i rom der matvaror vert selde. Det er forbode å sittja på eller hanga utover disken. Kundene må heller ikkje halda til i krambua meir enn høgst turvande, men gå ut so snart dei er ekspedera.

f. Kundene må ikkje røra andre varor enn dei kjøper. Prøver som ein har smakt på må gjerast til inkjes og ting som er bruka til det, t. d. kopp, skei eller liknande, må straks reingjerast og kokast.

g. I kvar krambu skal eit eksemplar av desse fyresegnene vera uppslege.

§ 17. Um bakeri.

a. Bakeri og rom som står i ope samband med dette skal vera romlege og ljose med vindaugo som lett let seg opna. Dei må ikkje nyttast som soverom. Golv og tak må vera slik at dei lett kann haldast reine.

7 oktbr.

Uvedkomande ting som kann føra med seg dust eller vond lukt eller som kann vera til mein for reingjeringa må ikkje finnast i bakeri eller rom som står i ope samband med dette. I bakeri må ein ikkje vaska klæde, heller ikkje i rom som står i ope samband med dette.

- b. Golva må gjerast reine umhugsamt kvar dag når arbeidet er slutt, vindaugo og dører minst ein gong kvar vike og veggjer og tak minst kvart fjordungår. Medan reingjeringa står på må bakverk ikkje gøymast inne i bakeriet. Hyller og skåp må alltid haldast fri for dust, likeins må bord og alle ting som vert nytta til bakinga haldast umhugsamt reine og vera lett flyttande.

Turr feiling er forbode.

- c. Smør, mjølk og anna som ein nyttar i bakverket må gøymast i reine attletne kar. Deig og slikt som ein stryk utover bakverk må ikkje tillagast meir enn som trengst for dagen. Strykeviskar og andre bakarreidskapar må reingjerast godt for kvar gong dei er nytta.

- d. Mjølsekkar må ein feia vel av fyrr dei vert tekne inn i bakeriet og tømde so ikkje baketroget vert skjemd på nokon måte. All brensel må liggja i serskilde kassar og må ikkje vera slengt utover golvet. Oska og anna avfall må kvar dag havast ut or bakeriet.

- e. All slags bruk av tobakk, og sputting på golvet er forbode. Pipa, tobakk og fyrstikker må ikkje leggjast slik at bakarvarone kann verta skjemde.

- f. I kvart bakeri skal det vera vaskestell, såpe og reine handklæde. Bakarane må alltid reinska neglene og vaska hendene og underarmene sine umhugsamt fyrr og etter kvar deig- og brødlaging. Likeins må dei vaska hendene etter dei har nytta klosettet.

Alltid medan bakinga står på skal bakarane ha på kvit rein lereftsklædnad som ikkje må brukast utanfor bakeriet, og som må vaskast minst 2 gonger um vika.

- g. Folk som har sår, svull eller utslett på armar eller hender må ikkje ha arbeid i bakeri.

- h. I kvart bakeri skal eit eksemplar av desse fyresegner vera uppslege.

§ 18. *Um slaktehus og pylsemakeri.*

- a. Slaktehus og pylsemakeri må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr melding er sendt til helserådet og dette har gjeve si godkjenning.

Roma skal vera ljose og reinslege med godt luftskifte. Dei må ikkje stå i ope samband med bustadrom, heller ikkje gjøselbinge, stall, fjøs, grisehus eller liknande og

der må heller ikkje kunna koma vond lugt frå slike sta- 7 oktbr.
der til roma.

Golva skal vera sementera og vasstette med fall og avlaup til kloakk med vasslås.

Der skal vera innlagt vatn med vask og spyleslange.

Golv, veggjer, tak, bord og diskar m. m. skal alltid haldast i sovore stand at dei lett kann gjerast reine. Maskiner og reidskaper skal stå slik til at helserådet lett kann ha tilsyn med dei.

Der må alltid gjennomførast den største reinsemd, både medan arbeidet står på og elles. Avfallet må straks takast burt og leggjast i ein tett jarnkasse med tett lok. Kassen må tømast minst 3 gonger kvar vike i vinterhalvåret og kvar dag i sumarhalvåret. Etter kvar tømning må han vaskast umhugsamt og desinfiserast med klor-kalk. Innmaten må ikkje reingjerast i rom der ein har kjøtet. Der må takast omsyte for at flugor ikkje kjem inn i roma.

Krokar som kjøtet skal hanga på må vera fortinna og stå soleis at kjøtet kann hanga fritt frå veggen.

b. Kvar dag etter at arbeidet er slutt skal bord, benker m. m. vaskast og golvet spylast. Vindaugo og dører må vaskast minst ein gong for vika og tak og vegger minst ein gong kvar månad. Kjøtet må havast ut or det romet ein gjer reint medan reingjeringa står på.

c. Folk som arbeider i slaktehus og pylsemakeri skal ha på seg reint, kvitt lereftsforklæde med ermer som må vaskast minst ein gong for vika.

Ved vasken skal det alltid vera såpe og reine handklæde, og alle som arbeider der skal jamleg vaska hendene sine. Fyrr dei tek til med arbeidet skal dei alltid vaska hender og armar.

d. All slags bruk av tobakk er forbode. Likeins sputting på golvet.

§ 19. Um boksamlingar.

a. Bøker må ikkje lånast ut til folk når anten dei sjøelve eller huslyden deira har smittsam sjukdom.

b. Bøker om er lånte ut til folk der det bryt ut smittsam sjukdom, må desinfiserast etter nærare avgjerd av ordføraren i helserådet fyrr dei vert lånte ut att.

c. Alle bøker i offentlege boksamlingar skal ein gong um året verta ettersedde av den som styrer boksamlinga og tilsynsmannen for helserådet. Bøker som er felt sulka og ille medfarne, skal då takast ut or boksamlinga og brennast upp.

7 oktbr.

Um farty.

§ 20. Farty som ligg innan heradet og mannskapet deira er med umsyn til helsetilstanden umbord undergjevne helse- rådet sine fyresegner.

På båtlosji skal det gjerast reint kvar dag og dørk og benker vaskast minst 2 gonger i vika. Kvar 14 dag må heile lugaren vaskast grundig og nymålast ein gong um året.

Lugaren må ha nøgdi ljøs, og kuaugo, skylight og kappe- lokk må kunna opnast for ventilasjon.

Motorbåtar på over 50 fot må ha eigi byssa til å koka i.

Båtlosji og større motorbåtar som driv fiske skal vera forsynt med godt mat- og drikkevatt. Vassankeret eller vass- tanken må ha tappekran og spuns i botnen som gjer reingje- ring mogeleg. Vatnet må skiftast minst kvar 8 dag og sam- stundes skal tanken eller ankeret reingjerast.

I lugarene skal vera nøgdi sputtekoppar som skal rein- gjerast kvar dag. Helserådet kann fastsetja kva form og storleik dei skal ha. Å sputta på dørken er forbode.

Skotet millom maskinrom og tilhaldsrom skal vera so tett at ikkje eksthaustrass trengjer igjenom.

Ein må sjå etter at farkosten har friskt vatn på kjølen og at der ikkje ligg nokon ting under dørken og råtnar.

Notbas eller høvedsmann har å sjå etter at desse fyreseg- ner vert haldne.

Um anlegg og drift av pelsdyrgardar.

§ 21. Pelsdyrgardar må ikkje innreidast eller takast i bruk fyrr helserådet har gjeve si godkjenning.

Pelsdyrgard må ikkje leggjast so nære bustadshus eller offentleg veg at lukt vert til plage, heller ikkje må den leg- gjast slik at der kann koma tilsig eller avfall til brunn, bekk eller annan stad der ein tek vatn til folk, fe o. s. b. Avfallet fra gården må brennast eller leggjast i kompost og dekkast godt til med jord.

Koppar og kar som ein brukar i garden må vaskast i serskilte kar. Klutar, kostar eller anna som ein brukar til vasken må ein ikkje bruka til anna vask i bustadshus eller uthus. Kammar og kostar som ein brukar til pelsdyr må ein ikkje bruka til andre dyr. Sendingskassar må ikkje setjast inn i uthus, fjøs eller stall fyr dei er grundigt reingjorte.

Dei som steller med dyra skal ha serskilt fotty til å bruka i pelsdyrgarden, og lyt passe nøye på at dette fottyet ikkje kjem inn i bustadshus, grisehus, fjøs eller stall fyrr det er umhugsamt reingjort.

Røktarane skal ha serskilte ytterklæde (overalls) når dei steller dyra. Kvar gong røktaren har stella dyra, behandla reidskap, kar og liknande skal han vaska hender og underar-

mar umhugsamt. Dersom ein av ein eller annan grunn lyt 7 oktbr. taka kvalpar inn i hus for ei kortare tid, må ein syna den største reinsemd. Berre røktaren skal stella dei. Når dei er komne attende til pelsdyrgarden, må det rom dei har vore i gjerast reint og luftast grundigt.

Revemåt må ein opbevara, handsama og senda slik at det ikkje kann koma vond lukt eller annan ureinskap til bustadrom, matrom, til offentleg plass eller veg.

§ 22. *Um smittsame sjukdomar.*

- a. Når nokon som lid av tuberkulose i smittsam form, skifter bustad skal dette meldast til ordføraren i helserådet av den som den sjuke flytjer frå. Same melding er den pliktig til å gjeva som tek imot ein sjuk med denne sjukdomen.
- b. I kvart sjukdomstilfelle som ein kan tru er fårleg og av smittsam art, skal kvar husbond som gjev melding um dette (sjå helselovi frå 16 mai 1860 § 14) syta for at den sjuke vert skild frå andre um det er høve til det. Avstengjinga gjeld både den sjuke og den som steller med han. Det same gjeld sengklæde, gangklæde og anna turvande som vert brukt, eller som den sjuke har brukt dei næraste dagane fyrr sjukdomen braut ut. Matvaror må ikkje opbevarast i det romet der den sjuke er. Heller ikkje må uvedkomande folk få koma inn til den sjuke.
- c. Fyrr lækjar er komen og har gjeve nærare fyresegner, må samkveme millom sjukstaden og andre stader vera minst mogeleg. Folk som høyrer til same huslyden som den sjuke, må ikkje utan i naudhøve koma i møte eller samlingar, og slike møte må ikkje haldast i hus eller på tun der det er smittsam sjukdom, minder det skulde vera eit reint naudhøve.

Um basillebærarar av tyfus og paratyfus sjå fyresegner fastsett ved kongeleg resolusjon frå 20 oktober 1933.

- d. Frå slike stader må sal av matvaror stogga til det vert gjeve lov av lækjaren. Born frå sovoren heim må ikkje koma i skule fyrr lækjaren har gjeve løyve til det. Skulde sjukdomen vera hjå ein lærar, og han bur i same huset som skulen vert halden, må denne stengjast til lækjaren har gjeve nærare fyresegner.

So snart ordføraren i helserådet har fenge melding um tilfelle av smittsam sjukdom og dei rådgjerder som for høvet er tekne, skal han gjeva dei vidare fyresegner og ta dei rådgjerder som tilfellet krev.

Utanbygds folk må ikkje setjast burt i heradet på offentleg kostnad minder det ligg fyre attest frå lækjar um at vedkomande ikkje lid av nokon akutt smittsam

7 oktbr. sjukdom og heller ikkje kjem frå smitta hus som ikkje er desinfisera.

- e. Gangklæde, sengklaede og andre bruksting som har vore nytta av folk med smittsam sjukdom eller har vore i same romet som den sjuke, må ikkje avhendast til andre fyrr dei har vorte forsvarleg reingjorde etter fyresegn frå ordføraren i helserådet.
- f. Rom der folk med smittsam sjukdom har halde til, må reingjerast etter fråsegn frå helserådet og dei må ikkje takast i bruk fyrr dei er reingjorde.
- g. Skuleborn som læraren trur har uty, skabb eller anna avåt som lett kann koma over på andre skal sendast heim og ikkje ha tilgjenge til skulen fyrr dei er reine. Likeins skal læraren nekta skuleborn å koma på skulen når det er smittsam sjukdom i heimen deira. Forbodet gjeld til lækjar er rådspurt.

§ 23. *Almenne fyresegner.*

- a. Eigar eller leigar av hus er kvar for seg ansvarleg for at alle plikter som desse helsefyresegnene sett fyre vert oppfylgde.
- b. Um nokon ikkje fyllfører dei umbøtene som fylgjer av desse helsefyresegnene eller lovlege vedtak innan den fristen som helserådet har sett, kann umbøtene verta fullførde på vedkomande sin kostnad.
- c. Motstand eller brot mot desse fyresegnene vert straffa etter lovi (jfr. straffelovi § 357) og skal meldast til ordføraren i helserådet snarast råd er.
- d. Heradstyret syter for å få prenta helsefyresegnene so dei kan verta delt ut til kvar huslyd i heradet. Eit eksemplar skal vera uppslege i kvart hus som vert brukt til møtehus. Likeins skal serprent av paragrafane 15, 16, 17, 18, 19 og 20 vera uppslege på alle dei stader som desse paragrafene gjeld for.
- e. Ordføraren i helserådet kann ta avgjerd på vegne av helserådet der de trengst snart avgjerd. Saka vert då å leggja fram på fyrste helserådsmøte.
- f. I ymse serhøve kann helserådet gjera lempingar og avvik frå desse fyresegnene.
- g. Desse fyresegnene tek til å gjelda 3 månader etter dei har fått kongeleg stadfesting.
- h. Um helsefyresegner og næringsmiddelfysegner m. v. som gjeld for heile landet sjå tillegg til helsefyresegner for Østre Toten, Eina og Kolbu i Norsk lovtidend 1 avd. nr. 6 for 1938, side 205—206.

Utgiver: Byråchef C. Lampe.